

№ 33 (2023) С. 32–38
National Academy of Fine Arts and Architecture
Collection of Scholarly Works
«Ukrainian Academy of Art»
ISSN 2411–3034
Website: <http://naoma-science.kiev.ua>

УДК 711.57:[727:378.4]
ORCID ID: 0000-0003-1386-4687
DOI <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2023-33-4>

Анастасія Левик

*аспірантка кафедри теорії, історії архітектури та синтезу мистецтв
Національної академії образотворчого
мистецтва і архітектури
Anastasiia.Levyk@naoma.edu.ua*

РОЛЬ ОСВІТНІХ ЦЕНТРІВ У ФОРМУВАННІ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ КАМПУСІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХНЬОГО РОЗМІЩЕННЯ

Анотація. У статті наведено приклади організованих в Україні освітніх центрів на базі вже наявних університетських кампусів, зазначено особливості їхнього розміщення. Розглянуто такі освітні центри: Науково-освітній центр проектування та дослідження будівель з близьким до нульового енергоспоживанням, Київського національного університету будівництва і архітектури, Інформаційно-ресурсний центр ім. Митрополита Андрея Шептицького Українського католицького університету, НАУ НАВ Національного авіаційного університету, Хаб ФІОТ Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Мета дослідження – виявити роль освітнього центру для студентів та місце розміщення його у структурі університетського кампусу. **Методи дослідження:** індукція та синтез. **Головні результати і висновки.** Освітній центр може стати новим складником університетського кампусу на етапі проектування. За відсутності можливості побудувати освітній центр на території університету можна змінити функціональне призначення одного або кількох приміщень, які перебувають у власності університету. Центри мають базуватися на основі раніше сформованих вищих навчальних закладів або ставати постійними елементами у новостворених кампусах. Освітні центри університетів можуть бути як формальними, так і неформальними просторами для студентів. Освітні центри мають стати структурними складниками кожного університетського кампусу.

Ключові слова: архітектура, університет, громадські будівлі, дизайн архітектурного середовища, функціонально-просторова організація, освітній центр, університетський кампус, студентське містечко, архітектурне середовище.

Anastasiia Levyk

*Postgraduate Student,
Department of Theory, History of Architecture and Synthesis of Arts
National Academy of Fine Arts and Architecture
Anastasiia.Levyk@naoma.edu.ua*

EDUCATIONAL CENTERS AND THEIR INFLUENCE ON THE ARCHITECTURAL AND PLANNING ORGANIZATION OF UNIVERSITY CAMPUSES

Abstract. The article provides examples of educational centers organized in Ukraine on the basis of already existing university campuses, and features of their location are indicated. The following educational centers were considered: Scientific and educational center for design and research of buildings close to zero energy consumption of the Kyiv National University of Construction and Architecture (NZEБ-Center KNUCA), Information and resource center named after Metropolitan Andrey Sheptytskyi of the Ukrainian Catholic University, NAU НАВ of the National Aviation University, Hub of the National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute named after Igor Sikorsky”.

The purpose of the research is to identify the role of the educational center for students and its location in the structure of the university campus.

Research methods: induction and synthesis.

Main results and conclusions. The educational center can become a new component of the university campus at the design stage. In the absence of an opportunity to build an educational center on the territory of the university, it is possible to change the functional purpose of one or more premises that are owned by the university. The centers should be based on the basis of previously formed higher education institutions or become permanent elements in newly created campuses. Educational centers of universities can be both formal and informal spaces for students. Educational centers should become structural components of every university campus.

Key words: architecture, university, public buildings, architectural environment design, functional-spatial organization, educational center, university campus, student campus, architectural environment.

Постановка проблеми. Архітектурне середовище університетського кампусу формується під впливом різних факторів та потреб. Однак не всі зміни можуть бути швидко відображені саме в архітектурі. Виникає нагальна проблема невідповідності сучасного університетського кампусу відповідно до вимог та обставин сьогодення. Освітній центр може бути одним зі шляхів вирішення цих проблем. Освітній центр – це навчальний заклад або підрозділ навчального закладу. Створюють такі центри для охочих підвищити кваліфікацію з певної спеціальності або для навчання на певних курсах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Р.Ю. Тормосов, В.І. Скочко на прикладі Київського національного університету будівництва і архітектури (КНУБА) дають роз'яснення щодо функціонування освітнього центру у структурі університетського кампуса [2]. О.Ю. Дмитраш, В.І. Проскураков наголошують на формуванні загальнодоступного громадського простору ЗВО [9]. А.Д. Штикель, Д.Р. Левченко, І.В. Древаль висвітлюють проблему формування сучасних центрів освіти і дозвілля [10].

Мета статті – виявити роль освітнього центру для студентів та місце розміщення його у структурі університетського кампуса.

Вклад основного матеріалу. Університетський кампус має три основні функції: навчання, проживання та відпочинок. Університетські кампуси формуються протягом тривалого періоду, але не завжди сформоване архітектурне середовище відповідає сучасним вимогам і потребам. Зміна потреб сучасних здобувачів вищої освіти потребує перегляду раніше сформованої структури університету для формування нових функцій, які раніше не були реалізовані. Сучасні освітні центри на території вже сформованих раніше університетських кампусів допомагають удосконалити та покращити умови для навчання

та відпочинку. Студенти можуть використовувати ці центри як місця для командної роботи або для вивчення різних дисциплін поза межами освітньої програми. Освітні центри необхідні для формування розширеного кола фахівців певної галузі, які не обов'язково мають бути студентами чи викладачами лише одного вищого навчального закладу. Такі центри можуть виконувати функцію курсів для підвищення кваліфікації. До складу структурних елементів такого центру можна віднести: конференц-зал, експозиційний зал, коворкінг, дослідницьку лабораторію.

Центри можуть використовуватись студентами для проведення певних заходів, презентацій, спілкування та обміну досвідом. Перевагою таких закладів є: залучення більшої кількості фахівців певної галузі, можливість співпраці з майбутніми роботодавцями або випускниками університету. Нижче будуть наведені приклади реалізованих на практиці освітніх центрів України на базі сформованих раніше університетів. Два облаштовані центри у Львові та Києві – це приклади окремо розташованих корпусів, які входять до складу університетського кампуса. Ще два приклади – це вбудовані у наявну структуру нові функціональні зони на базі наявних корпусів.

Вдалим прикладом реалізації освітнього центру на території університету (іл. 1.) є заснований у 2016 році NZEB-Center КНУБА (іл. 2) (Науково-освітній центр проектування та досліджень будівель, близьких до нульового енергоспоживання, Київського національного університету будівництва і архітектури). Функціонує цей центр як спеціальний науковий структурний підрозділ КНУБА. Розташований центр на п'ятому поверсі центрального корпусу університету. До приміщень центру належать: лекційна аудиторія, що розрахована на 30 слухачів, експозиційний зал, комп'ютерна аудиторія для 8 слухачів, конференц-зал. Складається науково-освітній центр з п'яти відділів: підготовки

й перепідготовки кадрів та навчальної роботи; інформаційного забезпечення; маркетингу, організаційно-технічної роботи та планування; архітектурно-проектний; науково-технічних досліджень та чисельного й комп'ютерного моделювання. Навчальна програма сформована для трьох різних груп: будівельників, спеціалістів будівельної галузі, осіб, які не належать до двох попередніх груп, але наділені певними повноваженнями щодо реалізації основних рішень. Навчання відбувається у форматі тренінгів, лекцій та воркшопів [2, с. 392–402].

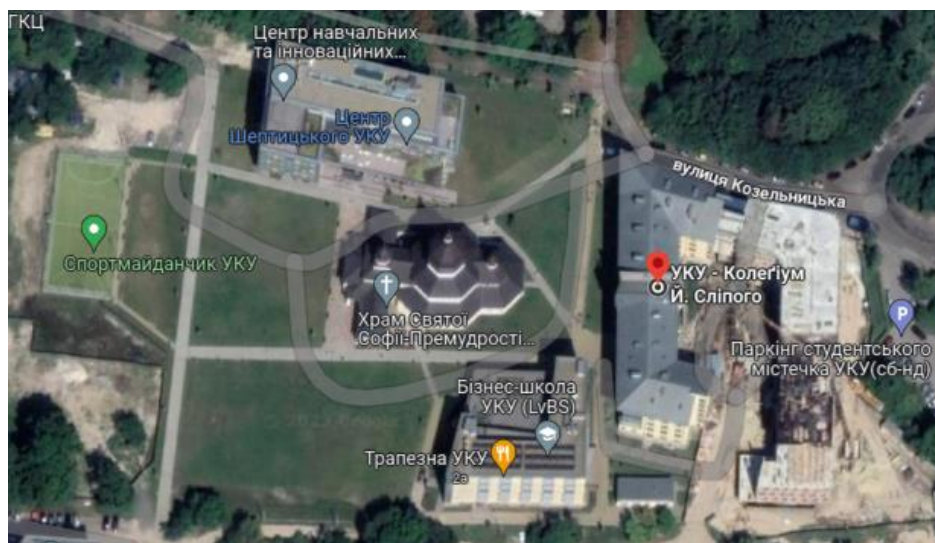
Іл. 1. Кампус КНУБА [1]

Іл. 2. NZEV HUB КНУБА [2, с. 395–396]

Прикладом реалізації центру у Львові (іл. 3) в Українському католицькому університеті (УКУ) є Інформаційно-ресурсний центр ім. Митрополита Андрея Шептицького (іл. 4). Проєкт було реалізовано у 2017 році як елемент студентського містечка, яке постійно розбудовується. Основним структурним складником центру є бібліотека, читальні і лекційні зали. Окрім навчальних аудиторій, у центрі функціонує конференц-зал та виставкова зона. Центр може бути місцем проведення презентацій і конференцій. До 2025 року Український католицький університет планує збудувати нові корпуси всередині університетського містечка: готель, конференційний центр, музей, адміністративний корпус, академічний корпус, студентський колегіум.

Прикладом реалізації центру як структурної частини будівлі є NAU HAV (240 метрів квадратних). Національний авіаційний університет (НАУ) (іл. 5) має простір неформальної освіти в одному з приміщень гуртожитку. За ініціатииви Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених НАУ в 2016 році було реалізовано проєкт NAU HAV. Організаторами та учасниками подій можуть бути студенти і викладачі університету. До співпраці запрошують випускників, студентів і викладачів інших університетів, громадські організації та компанії. Простір можуть використовувати не лише для навчання, а й для організації дозвілля студентів: клуб програмістів, гра в Мафію, хакатони, акустичні вечори, English Club, перегляд фільмів, літературні вечори. Воркшопи та лекції є важливою складовою частиною діяльності центру [6].

Іл. 3. Кампус УКУ [3]

Іл. 4. Центр Шептицького УКУ [4]

Іл. 5. Кампус НАУ [5]

Хаб ФІОТ (іл. 7) – це вісімнадцятий корпус, створений завдяки факультету інформатики та обчислювальної техніки КПІ ім. Ігоря Сікорського (іл. 6). У хабі є чотири

функціональні зони: для відпочинку, для проведення заходів та щоденної роботи, робочі кімнати, для проведення переговорів, зустрічей та нарад.

Лл. 6. Кампус КПІ ім. Ігоря Сікорського [7]

Лл. 7. Хаб ФІОТ [8]

Головні висновки і перспективи використання результатів дослідження. Структура університетських кампусів змінюється та розширюється. Сучасний університетський кампус має бути простором для взаємодії між студентами та мати відповідні функції у своїй структурі. Окрім місця для проведення занять,

у кампусі необхідно передбачити зону для дозвілля студентів, де була б можливість самостійно організовувати різні заходи та працювати в команді. Для формування сучасного архітектурного середовища кампусу для студентів виникає потреба у появі нових функцій у складі вже сформованої раніше території.

Університетський кампус повинен мати функції як формальної, так і неформальної освіти. Одним зі шляхів вирішення цієї проблеми може бути освітній центр.

Освітній центр може стати новим складником університетського кампуса на етапі проектування. За відсутності можливості побудувати освітній центр на території університету можна змінити функціональне призначення одного або кількох приміщень, які перебувають у власності університету. Центри мають базуватися на основі раніше сформованих вищих навчальних

закладів або ставати постійними елементами у новостворених кампусах. Освітні центри університетів можуть бути як формальними, так і неформальними просторами для студентів. Не всі університети мають у своєму складі освітні центри. Освітні центри мають стати структурними складниками кожного університетського кампуса. Містобудівний аспект: освітні центри можуть бути окремо розміщені, вбудовані, зблоковані та надбудовані. Головним фактором, який впливає на формування центру, є функція, яка залежить від потреб студентів.

Список використаних джерел

1. Google maps. URL: <https://www.google.com/maps/search/КНУБА/@50.4262533,30.4694042,822m/data=!3m1!1e3?entry=ttu>.
2. Тормосов Р.Ю., Скочко В. І. Науково-освітній центр проектування та досліджень будівель близьких до нульового енергоспоживання КНУБА: етапи заснування та тренінгові програми. С. 392–402. URL: https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/21/2016_8/65.pdf.
3. Google maps. URL: <https://www.google.com/maps/search/Храм+Святої+Софії-Премудрості+Божої+УГКЦ/@49.8176321,24.0236192,208m/data=!3m1!1e3?entry=ttu>.
4. Artspace.ua. URL: <https://artspace.ua/portfolio/behnisch-architekten-chaplinskyassociates-avr-development/>.
5. Карта НАУ. Національний авіаційний університет. URL: <https://nau.edu.ua/ua/info/karta-nau.html> (дата звернення: 26.05.2023).
6. NAU HUB – це простір неформальної освіти в НАУ. URL: <http://aviator.nau.edu.ua/nau-hub/52-nau-hub-tse-prostir-neformalnoi-osvity-v-nau> (дата звернення: 01.03.2023).
7. КРІ.ua. URL: <https://kpi.ua/terminal>.
8. У КРІ створюють ІТ-простір ХАБ ФІОТ, – Сергій Теленик – Softline Defence. ІТ для сектору оборони – Softline Defence. URL: <https://softline.org.ua/news/u-kpi-stvoriuiut-it-prostir-khab-fiot-serhii-telenyk.html> (дата звернення: 26.05.2023).
9. Дмитраш О.Ю., Проскураков В.І. Неформальний навчальний простір як чинник формування архітектури університетських культурних центрів. *Архітектурний вісник КНУБА*. 2015. № 6. С. 123–128. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/bitstream/handle/987654321/5956/201506-123-128.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 01.03.2023).
10. Штигель А.Д., Левченко Д.Р., Древаль І.В. Проблемы формирования инфраструктуры современных образовательно-досуговых центров. *Сучасні тенденції розвитку архітектури і містобудування* : тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків. 2017. С. 111–112.

References

1. Google maps. Retrieved from: <https://www.google.com/maps/search/КНУБА/@50.4262533,30.4694042,822m/data=!3m1!1e3?entry=ttu> [in Ukrainian].
2. Tormosov, R.Yu., Skochko, V.I. Naukovo-osvitnii tsentr proektuvannia ta doslidzhen budivel blyzkykh do nulovoho enerhospozhyvannia KNUBA: etapy zasnuvannia ta treninhovi prohramy [Scientific and educational center for design and research of buildings close to zero energy consumption KNUBA: stages of establishment and training programs] S. 392–402. Retrieved from: https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/21/2016_8/65.pdf [in Ukrainian].
3. Google maps. Retrieved from: <https://www.google.com/maps/search/Храм+Святої+Софії-Премудрості+Божої+УГКЦ/@49.8176321,24.0236192,208m/data=!3m1!1e3?entry=ttu> [in Ukrainian].
4. Artspace.ua. Retrieved from: <https://artspace.ua/portfolio/behnisch-architekten-chaplinskyassociates-avr-development/>.
5. Karta NAU. Natsionalnyi aviatsiyni universytet. Retrieved from: <https://nau.edu.ua/ua/info/karta-nau.html> (Last accessed: 26.05.2023) [in Ukrainian].
6. NAU HUB – tse prostir neformalnoi osvity v NAU [NAU HUB is a space of informal education at NAU]. Retrieved from: <http://aviator.nau.edu.ua/nau-hub/52-nau-hub-tse-prostir-neformalnoi-osvity-v-nau> (Last accessed: 01.03.2023) [in Ukrainian].
7. KPI.ua. Retrieved from: <https://kpi.ua/terminal>.
8. U KPI stvoriuiut IT-prostir KhAB FIOT, – Serhii Telenyk – Softline Defence. IT dlia sektoru obrony – Softline Defence. Retrieved from: <https://softline.org.ua/news/u-kpi-stvoriuiut-it-prostir-khab-fiot-serhii-telenyk.html> (data zvernennia: 26.05.2023) [in Ukrainian].

9. Dmytrash, O.Yu., Proskuriakov, V.I. (2015) Neformalniy navchalnyi prostir yak chynnyk formuvannia arkhitektury universytetskykh kulturnykh tsentriv [Informal learning space as a factor in the formation of the architecture of university cultural centers]. *Arkhitekturnyi visnyk KNUBA [KNUBA architectural bulletin]*. № 6. S. 123–128. Retrieved from: <https://repository.knuba.edu.ua/bitstream/handle/987654321/5956/201506-123-128.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [in Ukrainian].
10. Shtykel, A.D., Levchenko, D.R., Dreval, I.V. (2017). Problemyi formirovaniya ynfrastrukturyi sovremennyikh obrazovatelno-dosuhovyikh tsentrov [Problems of forming the infrastructure of modern educational and leisure centers]. *Suchasni tendentsii rozvytku arkhitektury i mistobuduvannia [Modern trends in the development of architecture and urban planning]: Tezy dop.: Vseukr. naukovoprakt. konf., m. Kharkiv. Kharkiv. S. 111–112* [in Russian].

Подано до редакції 01.03.2023